

ratur ab exteriori ^a [incipit parte concremari. Ut A et sicut elibanum poni, testantur, ut per ignem er- ergo sacra eloquia ardere et exterius et interiori ciantur in corpore, et per dolorem ardeant in mente]. reprobos demonstrarent, eos et ab igne devorari,

^a Hic desinit Codex Goth. Æmilianensis, hunc tamen locum ex Gregorio supp evimus. Desideratur vero reliquum hujus cap., totumque caput 54

APPENDIX.

DE VISIONE TAIONIS EPISCOPI.

(Ex Baron. Annal. ad. an. 646.)

... Anno qui ultimus censetur Chindasuindi regis Hispaniarum, cum idem sanctus Martinus Romanus pontifex sedere cœpisset, contigisse fertur revelatio divinitus facta librorum Moralium S. Gregorii papæ. Describemus eam totidem verbis quibus esse conscripta reperitur; quam si præ vetustate pannis obsitam invenies, ne horrescas; sed, illis exutis, nondum sensum veritatis candore et simplicitate nitentem considera, ut pote cui merito scriptores omnes Hispaniarum res prosecuti absque controversia ulla subscribant. Sic enim se habet:

Chindasvindus Gothorum rex in Toletanam urbem synodale decretum triginta episcoporum, cum omni clero, mirifice, anno regni sui quinto, indicit celebrandum. Hic Taionem Cæsaraugustanum episcopum, ordinis litteraturæ satis imbutum, et amicum scripturarum, Romam ad suam petitionem pro residuis libris Moralium navaliter porrigit destinatum. Qui dum a papa Romense de die in diem differretur in longum, quasi in archivo Romanæ Ecclesiæ præ multitudine quæsitum facile nequaquam reperirent libellum, Dominum pernoctans, et ejus misericordiam ad vestigia beati Petri apostoli principis deposcens, ei scrinium in quo tegebatur ab angelo manet ostensum. Quo mox se papa, ut prævidit, reprehensum, cum nimia veneratione ei adjutoria tribuit ad conscribendum, et Hispanis eum transmisit ad relegendum; quia hoc solum ex beati Job libris expositum retentabant, quod per beatum Leandrum Hispalensem episcopum fuerat advectum, et olim honorifice deportatum. Requitus vero et conjuratus est Taio episcopus a Martino primo papa Romano, quomodo ei tam veridice fuisset librorum illorum locus ostensus, hoc illi post nimiam deprecationem cum nimia alacritate est fassus, quod quadam nocte, ab ostiariis ecclesiæ beati Petri apostoli expetiit esse excubium. Atque ubi hoc reperit impetratum, noctis medio cum se nimis lamentis, ante beati Petri apostoli loculum faceret cernuum, luce cælestis emissa ita ab inenarrabili lumine tota ecclesia exstitit perlustrata, ut nec modicum quidem lucentes ecclesiæ candelabra, simulque cum ipso lumine, una cum vocibus psallentium, et lampadibus relampantium [Forte, relampantium] introire sanctorum agmina. Denique ubi horrore nimio exstitit territus, oratione ab eis completa, paulatim ex illa sanctorum curia duo de libati senes egressum in ea parte

qua episcopus in oratione degebat, comperunt dare præpendulum. At ubi eum reppererunt peno jam mortuum, dulciter salutatam reduxerunt ad proprium sensum. Cumque ab eis interrogaretur quam ob causam tam grande exstaret fatigium, vel quis ab occidente properans tam longum peteret navigitium; hoc et hoc ab eo, quasi inscii relatum auscultant operæ pretium. Tum illi multis eloquiis consolato, opportunum, ubi ipsi libri latebant, ostenderunt loculum. Igitur sancti illi requisiti quæ esset sanctorum illa caterva, eos tam claro cum lumine comitantium, responderunt dicentes Petrum esse Christi apostolum, simulque et Paulum invicem se manu tenentes, cum omnibus successoribus ecclesiæ in illo loco requiescentibus. Porro ubi et ipsi requisiti fuerunt qui domini essent qui cum eo tam mirabile habebant colloquium, unus ex illis respondit se esse Gregorium, cujus et ipse desiderabat cernere librum; et ideo advenire, ut ejus adremuneraretur tam vastum fatigium, et auctum redderet longissimum desiderium. Tunc interrogatus, si tandem in illa sancta multitudine adesset sapiens Augustinus, eo quod ita libros ejus, sicut et ipsius sancti Gregorii semper ab ipsis cunabulis amaret legere satis peravidus, hoc solummodo respondisse refertur: Vir ille clarissimus et omnium expectatione gratissimus Augustinus, quem quæris, altior a nobis eum continet locus.

Quod enim non nisi qui in ea basilica sancti sepulti essent eidem dicantur apparuisse, de Augustino videtur esse responsum alio eum loco detentum; sicque corrigendum quod habetur, altiori eum loco detentum: alioqui, quomodo verum dici potuit Augustinum eminentiori loco in cælo positum, cum ipsi apostolorum principes et alii complures martyres pontifices in eadem sepulti ecclesia ea tunc visione apparuerint? Sed pergat auctor:

Certe ubi ad eorum pedes cœpit prostrare, unicus ab oculis ejus, ostiariis et ipsis territis, simul cum luce evanuit vir ille sanctissimus; unde et ab eo die a cunctis in eadem apostolorum sede venerabilis Taio exstitit gloriosus, qui ante despiciabatur ut ignavus.

Hactenus scriptio, quam recensitam habes in appendice ad synodum Toletanam en.

Sed quinam erant libri illi quos in Hispania desiderari adeo dolerat Cæsaraugustanus episcopus, ex

epistola ejusdem sancti Gregorii ad Leandrum possumus intelligere, ubi hæc leguntur: *Quia longo terrarum spatio disjunctum te videre nequeo, unum quod mihi de te dictavit charitas fecit ut librum Regule pastoralis, quem in episcopatus mei exordio scripsi, et libros quos in expositionem B. Job jamdudum me fecisse cognovisti, sanctitati tuæ cum communi filio Probino presbytero veniente transmitterem. Et tuæ quidem charitati in eo opere tertiæ et quartæ partis codices non transmisisti, quia eos solummodo invenio quos ex eisdem partibus codices jam monasteriis dedi. Nos itaque sanctitas tua studiose percurrat, etc.* Sic igitur vides caruisse Hispanos prima et secunda parte Moralium: nec mirum haud facile eos libros a Martino pontifice inveniri potuisse, qui neque ipsi Gregorio adeo facile præ manibus essent, ut eos mitteret ad Leandrum, ad quem ipsum integrum inscripsisset opus, nec alias partes ejusdem operis reperiret, nisi eas quas, ut ait, monasteriis tradidisset.

Corrigendus est Rodericus Toletanus, dum ait negligentia Hispanorum deperditam esse illam partem librorum Moralium, pro qua inveniendâ suscepit professionem Romam Taio Cæsaraugustanus episcopus. Sed in eo nec nobis arridet dum ait a concilio Toletano VII ejusmodi Romam esse decretam legationem; siquidem dictum concilium contigit celebrari ante biennium, anno nimirum Domini 646, quo tempore necdum Taionem puto creatum adhuc fuisse Cæsaraugustanum episcopum, qui ultimo pene loco, ut junior, reperitur subscriptus concilio Toletano VIII. Sed et illud in historico Ambrosio miratum sum, id dicere accidisse sub Theodoro Romano pontifice, cum scriptio illa a Garsia viro accuratissimo fidelissime reddita, sub Martino papa id accidisse testetur. (*Hactenus Baron. ubi supra.*)

ADDENDA.

DISSERTATIO CRITICA

An HONORIUS I PAPA anno 680 damnatus fuerit a concilio generali sexto; quam omnibus SS. Theologiæ et Historiæ Ecclesiasticæ Professoribus et candidatis deditit Fr. MARCELLINUS MOLKENBUHN, ordinis S. Francisci strictioris observantiæ lector jubilatus, provinciae Saxoniae S. Crucis ex-minister et in antiquissima Universitate Heidelbergensi SS. Theologiæ Doctor (Monasterii Westphalorum 1798).

Licet nos aut angelus de celo evangelizet vobis præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit. (*S. Paulus apostolus, Gal. 1, 8.*)

PRÆFATIO.

I. Quod anno priori nullam publicaverim dissertationem latinam, ex variis ortum est impedimentis et occupationibus aliis, inter ultimas fuit et quædam opella a me in idiomate Teutonico nuper Paderbornæ edita contra Thomam Paine, qui in libro Parisiis, anno 1796 impresso, et in linguam Germanicam translato (dicto: *Sæculum sanæ rationis, seu Das Zeitalter der Vernunft, 2ter Theil*), contenderat cunctos Novi et Veteris Testamenti libros esse supposititios, et religionem Christianam esse omnium falsissimam.

II. Equidem in dissertatione 19, anno 1796 edita, promiseram, quod hoc loco vigesimo publicaturus essem dissertationem ultimam de anno quo Christus est natus, baptizatus et crucifixus; sed ob causas quas hic enumerare superfluum censeo, mutavi animum: illa de annis Christi manebit ultima seu 21, estque modo ad subeundum typos expedita; hanc tamen præmitto intricatissimam de Honorio I papa, quam *forsan* me editurum esse dixeram in diss. 18, n. 25.

III. Quæstio hæc de Honorio I papa est una ex famosissimis (a) apud Historicos ecclesiasticos et theologos dogmaticos; variæ circa illam exortæ sunt

(a) Duo tantum circumferuntur facta historica quæ molestiam et negotium succescunt, siquis cunctos Romanos pontifices ab errore contra fidem excusare velit, nempe lapsus Liberii et Honorii. Ita Benignus Bossuet, episcopus Meldensis (*Medit. in Evang., die 27, apud Laurentium Veit, in dissertatione de Primatu Rom. pontif. § 45 impressa Augustæ anno 1797*). Lapsus Liberii esse fictitium, solidissime probavit Stubi gus in Actis Bollandianorum, anno 1757 (ergo

sententiæ, quæ ad tres sequentes reduci valent: prima quod Honorius papa in fide erraverit, hæresim vel docendo (b) vel ei nimis favendo; secunda, quod concilium generale erraverit damnando Honorium ob epistolas, quas Honorius vel non scripsit, vel in sensu catholico intellexit; tertia, quod neutra pars erraverit, cum episcopi in synodo collecti papam non damnaverint. Ego amplector hanc ultimam gravioribus persuasus rationibus. Legant critici et judicent.

IV. Quod meas præcedentes dissertationes attinet, harum primas quatuordecim anno 1794 censores Romani in suis foliis publicis orbi litterario denuntiaverunt ut doctas et omnino catholicas, ac argumentis munitas apparenter validissimas; sed simul monuerant, ne lector præproperum mihi præberet assensum, quia forsitan solutiones meorum argumentorum adhuc detegendæ essent. Hac censura optime contentus fui, et ideo præfatos censores palam rogavi ut responsiones, si quas inventuri essent, publicarent (*Vid. diss. 16, præf. n. 5*). Expectavi jam annis quatuor, ast hucusque tacerunt, ex quo illorum silentio conjicio quod solutionem meorum argumentorum non repererint.

V. Inter illas quatuordecim primas continetur et post mortem Bossueti editis. Stillingi sententiam secuti sunt viri eruditissimi. Ego pro innocentia Liberii, Osii Cordubensis et concilii Ariminensis quædam superaddidi in diss. 13, n. 33; diss. 18, n. 171, 177.

(b) Benignus Bossuet explicavit quod Honorius erraverit, dumtaxat, ut doctor privatus (*Vid. Suardi l. II, c. 1, § 3*). Alii volunt quod ex cathedra responderit.